

Bevarandeplan Natura 2000

(Enligt 17 § förordningen om områdesskydd 1998:1252)

Råbergstjärnarna, Hagfors kommun, Värmlands län

Områdeskod och namn:	SE0610198 Råbergstjärnarna
Mittpunktskoordinat:	1369084 - 6659789
Totalareal:	9,5 ha
Fastställd av Länsstyrelsen:	2006-03-15
Områdestyp:	Område är utpekad enligt Habitatdirektivet.
Fastigheter:	Hagfors kommun: Södra Skoga 1:185, 1:155
Ägandeförhållanden:	Bergvik Skog AB och privat

Beskrivning av området

Tjärnarna utgör två mörka ögon i en relativt bergbunden trakt. Tysta, mörka och lugna ligger de omgivna av gungflymattor som längre ut mot kanterna övergår i sumpskogar av varierande typ. Tjärnarna utgör livsmiljö för den rödlistade arten större vattensalamander. Ett sumpskogsstråk förbinder tjärnarna och kan inklusive en smalare fastmarkszon möjligen utgöra en kontaktväg mellan salamanderpopulationerna.

Ingående naturtyper enligt habitatdirektivet

Habitatkod	Habitatnamn	Areal (ha)
3160	Dystrofa sjöar och småvatten	0,7

Ingående arter enligt habitatdirektivet

Artkod	Artnamn
1166	Större vattensalamander <i>Triturus cristatus</i>

Bevarandesyfte och bevarandemål

Syftet med Natura 2000-området Råbergstjärnarna är att bidra till att upprätthålla så kallad gynnsam bevarandestatus för den ingående naturtypen *dystrofa sjöar och småvatten* och arten *större vattensalamander* på biogeografisk nivå. För att uppnå gynnsam bevarandestatus krävs att specifika bevarandemål uppfylls. I nedanstående tabell framgår bevarandemål för den ingående naturtypen och arten i Råbergstjärnarnas Natura 2000-område.

Art/naturtyp	Bevarandemål**
Dystrofa sjöar och småvatten (3160)	<i>Areal</i> Naturtypens utbredning bibehålls i minst 0,7 ha omfattning. <i>Strukturer och funktioner</i> Eventuellt mål om vattenkemi <i>Typiska arter</i>
Större vattensalamander (1166)	<i>Populationsutveckling</i> Mål om population <i>Livsmiljö</i> Eventuellt mål om livsmiljö på land, t ex andel lövträd, andel död ved, antal lågor

*/Bevarandemål fastställs efter basinventeringen

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

För att ingående naturtyp och art ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas.

3160 Dystrofa sjöar och småvatten

- Naturliga omgivningar med intakta strandvåtmarker och strandskog.
- Opåverkad hydrologi
- Naturligt näringsfattigt och humusrikt, svagt surt vatten.

1166 Större vattensalamander

- Permanent vattensamling
- Naturliga omgivningar med intakta strandvåtmarker och strandskog.
- Fiskfritt
- Solexponering
- Landmiljön skall vara rik på håligheter, t ex smågnagargångar, håligheter under stenblock, murkna trädstammar eller stubbar.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Följande faktorer kan utgöra hot mot Råbergstjärnarnas Natura 2000-område

3160 Dystrofa sjöar och småvatten

- Skogsbruk utan anpassning och hänsyn till närmiljön
- Dikning
- Kalkning
- Förorening (t ex som följd av dikning/spårbildning eller slangbrott)
- Gödsling

1166 Större vattensalamander

- Skogsbruk utan anpassning och hänsyn till närmiljön
- Dikning
- Kalkning
- Förorening (t ex som följd av dikning/spårbildning eller slangbrott)
- Gödsling
- Inplantering av fisk (risken bedöms som liten i detta fall)
- Alltför kraftig beskuggning
- Brist på övervintringsplatser (t ex murkna stubbar, lågor, stenblock) i landmiljön

Inga sentida åtgärder har utförts som försämrat tjärnarnas närmiljöer. Hotbilden bedöms som låg både vad det gäller mänsklig aktivitet och igenväxning/beskuggning.

Bevarandeåtgärder med tidplan

Följande bestämmelser bidrar på olika sätt till att naturtypen *dystrofa sjöar och småvatten* samt arten *större vattensalamander* uppnår och bibehåller gynnsam bevarandestatus i Råbergstjärnarnas Natura 2000-område.

Gällande regelverk 2006

- Tillståndsplikt/förbud för markavvattning.
- Strandskydd 100 meter (Miljöbalken 7 kap).
- Tillståndsplikt för utsättning av fisk (Fiskerilagen 2 kap 16 §).
- Större vattensalamander är fridlyst (Artskyddsförordningen).
- Tillståndsplikt (Miljöbalken 7 kap 28 a §) för verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område.

Rutiner för Skogsvårdsstyrelsens (SVS) handläggning

- SVS bör alltid vid avverkningsanmälan inom eller i anslutning till Natura 2000-området göra fältbesök.
- SVS skall genom rådgivning och dispenser medverka till att mängden död ved i närområdet bibehålles eller ökar.
- SVS skall genom rådgivning medverka till att mängden lövträd/lövskog ökar bl. a. genom att förorda självföryngring av löv före plantering av barrträd.

Övergripande generella riktlinjer i Natura 2000-området

- befrämja hög och varaktig solinstrålning i sektorn SO-SV
- befrämja äldre variationsrik skog främst längs norra delen
- öka andelen lövträd/lövdominerad skog i närområdet
- öka mängden död ved, främst liggande

Förslag på ytterligare bevarandeåtgärder

1. Naturvårdsavtal SVS
2. Grön skogsbruksplan
3. Riktad rådgivning

Bevarandeåtgärderna skall verkställas under perioden 2006-2008.

Bevarandestatus idag

3160 Dystrofa sjöar och småvatten

Nationellt

Bruna skogssjöar är den vanligaste sjötypen i Sverige. Många av sjöarna är drabbade av försurning, reglering eller annan påverkan. I Europa är sjötypen mindre vanlig vilket motiverar dess utpekande inom Natura 2000. Trots att de många påverkade sjöarna är naturtypen dystrofa sjöar inte hotad i Sverige. Det stora antalet bruna skogssjöar i kombination med befintligt svenskt regelverk säkerställer fortlevnaden av sjötypen i Sverige.

Råbergstjärnarna

Utifrån befintlig kunskap bedöms bevarandestatusen för naturtypen *dystrofa sjöar och småvatten* vara gynnsam.

1166 Större vattensalamander

Större vattensalamander förekommer i hela Göta- och Svealand utom på Gotland, samt sparsamt längs Norrlands kustland upptill södra Ångermanland. Sedan 1980-talet har flera inventeringar genomförts i södra Sverige, och antalet kända småvatten med förekomst av arten uppgår till mellan 500-600. Det står klart att det totala antalet småvatten som hyser arten är fler, men underlag saknas. Det är vidare känt att flera av de ovan nämnda förekomsterna redan kan vara uttraderade. Arten kan tyckas vara vitt utbredd, men det stora flertalet kända förekomster är isolerade och områden där förekomster ligger tätt är sällsynta.

Råbergstjärnarna

Uppgifter om den *större vattensalamanderns* populationsstorlek och populationsutveckling saknas, varför artens bevarandestatus är oklar.

Uppföljning

För att bedöma ingående naturtyps och arts bevarandestatus krävs uppföljning av uppsatta bevarandemål. Vid uppföljning utvärderas även befintliga bevarandeåtgärder för att se om de fyller sitt syfte. Om en befintlig bevarandeåtgärd inte har avsedd effekt kommer åtgärden att justeras.

Ett uppföljningsprojekt pågår. Komplettering kommer att ske då projektets riktlinjer och metoder är möjliga att tillämpa. Nedan ges dock förslag på uppföljning.

Inventering av *större vattensalamander* skall preliminärt utföras vart 3:e år i samtliga Natura 2000-områden som hyser arten. Mera noggrann uppföljning skall genomföras inom sammanlagt 10 områden i Sverige. Oklart ännu vilka dessa blir.

Naturtypen *dystrofa sjöar och småvatten* övervakas genom flygbildstolkning. Oklart ännu om vattenkvalitetsparametrar skall följas upp.

Bilagor

1. Karta över Natura 2000-områdets avgränsning

Referenser

- Artdatabanken, *Rödlistan – Informationsblad för större vattensalamander*
Naturvårdsverket. *Natura 2000 – Art och naturtypsvisa vägledning*.
Naturvårdsverket. *Parametrar och metoder för uppföljning i Natura 2000*.
Niesel, J. & Berglind, S-Å. 2003. *Habitat och hotsituation för större vattensalamander (Triturus cristatus) – sammanställning och utvärdering av inventeringar i Värmlands län 1991-2003*. Länsstyrelsen i Värmlands län, Miljöenheten, Rapport 2003:16.
Markusson, K. 1991 *Större vattensalamandern i Ekshärads och N. Ny socknar*